

**VALSTYBINĖS AUGALININKYSTĖS TARNYBOS
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL VALSTYBINĖS AUGALININKYSTĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO
MINISTERIJOS DIREKTORIAUS 2016 M. GRUODŽIO 29 D. ĮSAKymo NR. A1-744
„DĖL VALSTYBINĖS AUGALININKYSTĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO
MINISTERIJOS PLANO NENUMATYTIEMS *Xylella fastidiosa* (Wells et al.)
PLITIMO ATVEJAMS LIETUVOS RESPUBLIKOJE IR EUROPOS SAJUNGOJE
UŽKIRSTI PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2020 m. gruodžio 22 d. Nr. A1-672
Vilnius

P a k e i ė i u Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2016 m. gruodžio 29 d. įsakymą Nr. A1-744 „Dėl Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos plano nenumatytiems *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) plitimo atvejams Lietuvos Respublikoje ir Europos Sąjungoje užkirsti patvirtinimo“ ir jį išdėstau nauja redakcija:

**„VALSTYBINĖS AUGALININKYSTĖS TARNYBOS
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**DĖL VALSTYBINĖS AUGALININKYSTĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO
MINISTERIJOS PLANO NENUMATYTIEMS *Xylella fastidiosa* (Wells et al.)
PATEKIMO IR IŠPLITIMO ATVEJAMS LIETUVOS RESPUBLIKOJE SUVALDYTI
PATVIRTINIMO**

Įgyvendindamas 2020 m. rugpjūčio 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 dėl *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) patekimo į Sąjungą ir išplitimo joje prevencijos priemonių 3 straipsnio 1 dalį:

1. T v i r t i n u Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos planą nenumatytiems *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) patekimo ir išplitimo atvejams Lietuvos Respublikoje suvaldyti (pridedama).

2. Į p a r e i g o j u Bendrųjų reikalų skyriaus darbuotoją, atsakingą už šio įsakymo registravimą, supažindinti su šiuo įsakymu Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus pavaduotoją pagal priskirtą veiklos administravimo sritį, Fitosanitarijos skyriaus, regioninių skyrių vedėjus.“

Direktorius

Sergejus Fedotovas

PATVIRTINTA
Valstybinės augalininkystės tarnybos prie
Žemės ūkio ministerijos direktoriaus
2016 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. A1-744
(Valstybinės augalininkystės tarnybos prie
Žemės ūkio ministerijos direktoriaus
2020 m. gruodžio 22 d. įsakymo Nr. A1-672
redakcija)

VALSTYBINĖS AUGALININKYSTĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS PLANAS NENUMATYTIEMS *Xylella fastidiosa* (WELLS ET AL.) PATEKIMO IR IŠPLITIMO ATVEJAMS LIETUVOS RESPUBLIKOJE SUVALDYTI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos planas nenumatytiems *Xylella fastidiosa* patekimo ir išplitimo atvejams Lietuvos Respublikoje suvaldyti (toliau – nenumatytų atvejų planas) nustato Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Augalininkystės tarnyba) veiksmus, įgyvendinant 2020 m. rugpjūčio 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 dėl *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) patekimo į Sąjungą ir išplitimo joje prevencijos priemonių nuostatas. Nustačius arba įtarus *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) Lietuvos Respublikos teritorijoje, veiksmai, numatyti Įgyvendinimo reglamente (ES) 2020/1201 ir šiame nenumatytų atvejų plane, turi būti vykdomi nedelsiant.

2. Nenumatytų atvejų plane vartojamos sąvokos:

2.1. **Demarkacinė zona** – pažymėta teritorija, kurią sudaro *Xylella fastidiosa* užkrėsta zona ir *Xylella fastidiosa* buferinė zona.

2.2. **Fitosanitarijos skyrius** – Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Fitosanitarijos skyrius.

2.3. **Fitosanitarijos postai** – Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Pasienio kontrolės punktų fitosanitarijos postai (skyriai).

2.4. **Pasienio kontrolės koordinavimo skyrius** – Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Pasienio kontrolės koordinavimo skyrius.

2.5. **Regioniniai skyriai** – Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos, Vilniaus regioniniai skyriai.

2.6. **Specialistas** – Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį.

2.7. *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) (toliau – *Xylella fastidiosa*) – kaip apibrėžta

Įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/2031 1 straipsnio a dalyje.

2.8. *Xylella fastidiosa* **augalai šeimininkai** (toliau – augalai šeimininkai) – kaip apibrėžta Įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/2031 1 straipsnio b dalyje.

2.9. *Xylella fastidiosa* **buferinė zona** (toliau – buferinė zona) – Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nurodyta tam tikro spindulio teritorija aplink *Xylella fastidiosa* užkrėstą zoną, kurioje vykdoma *Xylella fastidiosa* fitosanitarinė stebėseną ir taikomos fitosanitarijos priemonės.

2.10. *Xylella fastidiosa* **nurodytieji augalai** (toliau – nurodytieji augalai) – kaip apibrėžta Įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/2031 1 straipsnio c dalyje.

2.11. *Xylella fastidiosa* **pernešėjai** – siurbiantieji vabzdžiai, kurie besimaitindami augalo ksilemos sultimis perneša *Xylella fastidiosa* bakterijas iš užkrėstų augalų ant sveikų augalų šeimininkų.

2.12. *Xylella fastidiosa* **užkrėsta zona** (toliau – užkrėsta zona) – ne mažesnė kaip 50 m spindulio teritorija aplink *Xylella fastidiosa* bakterijomis užkrėstą augalą, kuriame aptikta *Xylella fastidiosa* ir tai oficialiai patvirtinta;

2.13. Kitos nenumatytų atvejų plane vartojamos sąvokos apibrėžtos 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/2031 dėl apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 ir (ES) Nr. 1143/2014 ir panaikinamos Tarybos direktyvos 69/464/EEB, 74/647/EEB, 93/85/EEB, 98/57/EB, 2000/29/EB, 2006/91/EB ir 2007/33/EB, Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatyme, Augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių tvarkos apraše, patvirtintame 2020 m. liepos 30 d. Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – tvarkos aprašas).

II SKYRIUS

INFORMACIJA APIE *XYLELLA FASTIDIOSA* BIOLOGIJĄ IR POŽYMIUS

3. *Xylella fastidiosa* įrašyta į prioritetinių kenkėjų sąrašą, patvirtintą 2019 m. rugpjūčio 1 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/1702, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/2031 papildomas nustatant prioritetinių kenkėjų sąrašą.

4. *Xylella fastidiosa* – tai mikroskopinės ($0,2\text{--}0,5 \times 1\text{--}5 \mu\text{m}$), gramneigiamos, pailgos formos augalo ksilemoje (augalų apytakinis audinys, kuriuo vanduo ir jame ištirpusios maisto medžiagos iš šaknų patenka į kitus organus) esančius audinius blokuojančios patogeninės bakterijos, kurios sukelia įvairias augalų šeimininkų ligas. *Xylella fastidiosa* pirmą kartą pastebėta Jungtinėse

Amerikos Valstijose, kur šiuo metu yra labai paplitusi. Taip pat bakterija išplitusi Centrinėje ir Pietų Amerikoje. *Xylella fastidiosa* Europoje pirmą kartą aptikta Pietų Italijoje (2013 m.).

5. *Xylella fastidiosa* plinta kartu su užkrėsta augalų sodinamąja medžiaga bei užkrėstomis augalų dalimis (šaknimis, stiebais, lapais, išskyrus sėklas).

6. Natūraliai gamtoje *Xylella fastidiosa* platina ksilemos sultimis mintantys siurbiantieji vabzdžiai. Jiems maitinantis užkrėsto augalo ksilemos sultimis *Xylella fastidiosa* bakterija patenka ir pradeda daugintis vabzdžio priekinėje žarnoje jam nekenkdama. Iškart po patekimo į vabzdį tiek nimfos, tiek besimaitinantys ksilemos sultimis suaugėliai gali infekuoti naujus augalus šeimininkus. Siurbiantieji vabzdžiai dėl gebėjimo plisti dideliais atstumais lemia greitą *Xylella fastidiosa* paplitimą.

7. *Xylella fastidiosa*, patekusi į augalą ir apsigyvenusi ksilemoje, gali judėti stiebu žemyn ir aukštyn. Taip bakterijomis užkrečiamas visas augalas. *Xylella fastidiosa*, patekusi į ksilemoje esančius apytakinius audinius, pradeda daugintis. Pažengusios infekcijos stadijoje bakterijų kolonijos suformuoja bioplėveles, blokuojančias vandens ir jame ištirpusių maisto medžiagų judėjimą. Sutrikus vandens ir maisto medžiagų apytakai, pasireiškia pirmieji ligos simptomai. Priklausomai nuo augalų šeimininkų rūšies, klimato sąlygų ir užkrėtimo laipsnio, ligos požymiai gali nepasireikšti, matytis tik dalyje augalo arba pasireikšti iškart visame augale.

8. *Xylella fastidiosa* pernešėjai Europoje potencialiai gali būti visi ksilemos sultimis mintantys siurbiantieji vabzdžiai. Pagrindinės *Xylella fastidiosa* pernešėjų grupės ir svarbiausios rūšys Lietuvoje:

8.1. *Cicadellidae* šeimos vabzdžiai – *Cicadella viridis* ir kt.;

8.2. *Aphrophoridae* šeimos vabzdžiai – *Aphrophora alni*, *Aphrophora salicina*, *Philaenus spumarius*, *Lepyronia coleoptrata*, *Aphrophora pectoralis*, *Neophilaenus lineatus*, *Neophilaenus minor* ir kt.

9. Pirmieji *Xylella fastidiosa* sukeltos ligos požymiai dažnai primena abiotinių veiksnių sukeltus simptomus (aplinkos sukeltas stresas, vandens ir maisto medžiagų trūkumas ir kt.). Dėl didelės *Xylella fastidiosa* augalų šeimininkų įvairovės ligos požymiai gali skirtis priklausomai nuo infekuoto augalo rūšies.

10. Pagrindiniai požymiai, rodantys, kad augalas užsikrėtęs *Xylella fastidiosa*:

10.1. šakų, lapų ir ūglių „nudeginimas“ (degligè);

10.2. lapų pakraščiuose, viršūnėje, tarp gyslų matoma chlorozė;

10.3. lapijos, ūglių vytimas, pirmalaikis lapų nukritimas;

10.4. jaunos šakelės nustoja augti, šoninės šakos auga horizontaliai, būna nusvirusios;

10.5. susiformavę vaisiai mažesni, subręsta anksčiau, netipiškos formos.

III SKYRIUS
FITOSANITARIJOS SKYRIAUS TAIKOMOS PREVENCIJOS PRIEMONĖS *Xylella fastidiosa* PATEKIMUI Į LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJĄ SUVALDYTI

11. Fitosanitarijos skyriaus specialistai turi taikyti prevencijos priemones, skirtas *Xylella fastidiosa* patekimui į Lietuvos Respublikos teritoriją, suvaldyti:

11.1. nuolat analizuoti iš Europos Sąjungos institucijų ir kitų šaltinių gaunamą informaciją apie *Xylella fastidiosa* paplitimą bei galimą grėsmę;

11.2. bendradarbiauti su Pasienio kontrolės koordinavimo skyriumi vykdant prevencijos priemones, kad *Xylella fastidiosa* nepatektų į Lietuvos Respublikos teritoriją iš trečiųjų šalių;

11.3. koordinuoti regioninių skyrių veiksmus vykdant prevencijos priemones, kad *Xylella fastidiosa* nepatektų į Lietuvos Respublikos teritoriją iš Europos Sąjungos valstybių narių;

11.4. koordinuoti regioninių skyrių veiksmus vykdant *Xylella fastidiosa* fitosanitarinę stebėseną Lietuvos Respublikos teritorijoje augančiuose augalų šeimininkų miškuose ir ne miško paskirties teritorijose, atsižvelgiant į fitosanitarinę riziką ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 2 straipsnio 1–5 dalies reikalavimus;

11.5. nuolat rinkti ir sisteminti informaciją apie *Xylella fastidiosa*, prireikus ją perduoti kitoms valstybinėms institucijoms, regioniniams skyriams, Pasienio kontrolės koordinavimo skyriui. Parengtą informaciją skelbti Augalininkystės tarnybos interneto svetainėje ar kitais būdais perduoti visuomenei ir žiniasklaidai;

11.6. pateikti Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms:

11.6.1. iki kiekvienų metų balandžio 30 d. ataskaitą apie priemones, kurių buvo imtasi per praėjusius metus, vadovaujantis Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 35 straipsnio 1 dalimi;

11.6.2. iki kiekvienų metų gruodžio 31 d. *Xylella fastidiosa* planą, vadovaujantis Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 35 straipsnio 2–3 dalimis.

11.7. iki kiekvienų metų gruodžio 31 d. prireikus papildyti ir (arba) pakeisti nenumatytą atvejų planą, atsižvelgiant į fitosanitarinę riziką.

IV SKYRIUS
FITOSANITARIJOS POSTŲ TAIKOMOS PREVENCIJOS PRIEMONĖS *Xylella fastidiosa* PATEKIMUI Į LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJĄ SUVALDYTI

12. Fitosanitarijos postų specialistai turi taikyti prevencijos priemones, skirtas *Xylella fastidiosa* patekimui į Lietuvos Respublikos teritoriją suvaldyti:

12.1. atlikti įvežamų augalų šeimininkų fitosanitarinius patikrinimus, vadovaujantis Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 33 straipsnio reikalavimais, siekdami nustatyti užsikrėtimą *Xylella fastidiosa*;

12.2. kontroliuoti, kad augalai šeiminkai iš trečiųjų šalių, kuriose *Xylella fastidiosa* neaptinkami, į Lietuvos Respubliką ir Europos Sąjungą būtų įvežami, jei atitinka sąlygas, nurodytas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 28 straipsnyje;

12.3. kontroliuoti, kad augalai šeiminkai iš trečiųjų šalių, kuriose *Xylella fastidiosa* aptinkami, į Lietuvos Respubliką ir Europos Sąjungą būtų įvežami, jei atitinka sąlygas, nurodytas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 29 arba 30 straipsnyje.

V SKYRIUS

REGIONINIŲ SKYRIŲ TAIKOMOS PREVENCIJOS PRIEMONĖS *XYLELLA FASTIDIOSA* PATEKIMUI Į LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJĄ SUVALDYTI

13. Regioninių skyrių specialistai turi taikyti prevencijos priemones, skirtas *Xylella fastidiosa* patekimui Lietuvos Respublikos teritorijoje suvaldyti:

13.1. atlikti *Xylella fastidiosa* fitosanitarinę stebėseną Lietuvos Respublikos teritorijoje augančiuose augalų šeiminkų miškuose, medelynuose ir ne miško paskirties teritorijose. Fitosanitarinė stebėseną atliekama balandžio–spalio mėnesiais, atsižvelgiant į fitosanitarinę riziką ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 2 straipsnio 1–5 dalies reikalavimus. Esant įtarimui arba *Xylella fastidiosa* latentinei (ramybės) arba besimptomei fazei nustatyti – turi imti mėginius, vadovaudamiesi Mėginių ėmimo *Xylella fastidiosa* bakterijai nustatyti metodika, patvirtinta 2018 m. rugpjūčio 31 d. Augalininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. A1-484 „Dėl Mėginių ėmimo *Xylella fastidiosa* bakterijai nustatyti metodikos patvirtinimo“, ir siųsti juos į Fitosanitarinių tyrimų laboratoriją (skyrių) tyrimams;

13.2. teikti siūlymus ir rekomendacijas Fitosanitarijos skyriui dėl *Xylella fastidiosa* prevencijos ir kontrolės;

13.3. kontroliuoti, kad iš Europos Sąjungos valstybėse narėse nustatytų demarkacinių zonų, nurodytieji augalai į Lietuvos Respublikos teritoriją būtų įvežami ir vežami joje su augalų pasais ir atitiktų sąlygas, nurodytas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 19 arba 20 arba 21 straipsnyje;

13.4. kontroliuoti, kad iš Europos Sąjungos valstybėse narėse nustatytų demarkacinių zonų, sodinti skirti vegetacinės ramybės būsenoje esantys *Vitis* genties augalai, išskyrus sėklas, į Lietuvos Respublikos teritoriją būtų įvežami ir vežami joje su augalų pasais ir atitiktų sąlygas, nurodytas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 22 straipsnyje;

13.5. kontroliuoti, kad *Xylella fastidiosa* nurodytieji augalai, kurie nebuvo auginami demarkacinėje zonoje, į Lietuvos Respublikos teritoriją būtų įvežami ir vežami joje su augalų pasais ir atitiktų sąlygas, nurodytas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 25 straipsnyje;

13.6. kontroliuoti, kad superelitiniai motininiai augalai ar superelitinė medžiaga, išauginta už demarkacinės zonos ribų, į Lietuvos Respublikos teritoriją būtų įvežami ir vežami joje, jei atitinka

sąlygas, nurodytas Įgyvendinamojo reglamento (ES) 2020/1201 26 straipsnyje.

VI SKYRIUS

KOMISIJOS SUDARYMAS, KOMISIJOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS IR VEIKSMAI OFICIALIAI PATVIRTINUS UŽKRĖTIMĄ *Xylella fastidiosa*

14. Jei oficialioje laboratorijoje atlikus laboratorinius tyrimus, patvirtinamas augalo arba pernešėjo užkrėtimas *Xylella fastidiosa*, apie tyrimų rezultatus per Augalininkystės tarnybos informacinę sistemą (VATIS) ir telefonu nedelsiant informuojamas Fitosanitarijos skyriaus vedėjas.

15. Augalininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu nedelsiant sudaroma komisija, skirta *Xylella fastidiosa* plitimui Lietuvos Respublikos teritorijoje suvaldyti (toliau – komisija).

16. Komisiją sudaro komisijos pirmininkas, du komisijos pirmininko pavaduotojai ir nariai. Per pirmąjį posėdį paskiriamas komisijos pirmininkas ir komisijos sekretorius.

17. Į komisijos sudėtį turi būti įtraukti šie specialistai:

17.1. Augalininkystės tarnybos direktoriaus pavaduotojas;

17.2. Fitosanitarijos skyriaus vedėjas;

17.3. Fitosanitarijos skyriaus patarėjas;

17.4. Fitosanitarijos skyriaus specialistas, atsakingas už *Xylella fastidiosa* kontrolę;

17.5. Fitosanitarinių tyrimų laboratorijos (skyriaus) vedėjas ir (arba) patarėjas;

17.6. Bendrųjų reikalų skyriaus vedėjas;

17.7. Finansų ir veiklos planavimo skyriaus vedėjas;

17.8. Bendrųjų reikalų skyriaus specialistas, atsakingas už viešuosius ryšius;

17.9. Pasienio kontrolės koordinavimo skyriaus vedėjas ir (arba) specialistas;

17.10. kiti specialistai.

18. Komisijos pirmininkas organizuoja komisijos darbą ir atsako už nenumatytų atvejų plano vykdymą. Kai komisijos pirmininko nėra arba jis negali dalyvauti komisijos posėdyje, jo pareigas ir funkcijas vykdo vienas jo pavaduotojų.

19. Komisija ne vėliau kaip per 1 darbo dieną po oficialaus patvirtinimo dėl augalo (-ų) užkrėtimo *Xylella fastidiosa* turi:

19.1. priimti sprendimą dėl demarkacinės zonos nustatymo, atsižvelgiant į Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 4 straipsnio 1 ir 2 dalies reikalavimus;

19.2. pavesti regioninio skyriaus, kuriame nustatyta *Xylella fastidiosa*, vedėjui ar jį pavaduojančiam regioninio skyriaus specialistui nustatyti demarkacinę zoną;

19.3. prireikus, priimti sprendimą sumažinti buferinės zonos plotį pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 5 straipsnio 1 dalies sąlygas arba nenustatyti demarkacinės zonos iš karto pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 5 straipsnio 3 dalies sąlygas;

19.4. nusprendus sumažinti buferinės zonos plotį arba nenustatyti demarkacinės zonos iš karto, pavesti Fitosanitarijos skyriui, nedelsiant pranešti Europos Komisijai ir valstybėms narėms apie priimto sprendimo priežastis, vadovaujantis Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 5 straipsnio 2 dalimi arba 5 straipsnio 4 dalies b dalimi;

19.5. įvertinti demarkacinės zonos vietą (augalų šeimininkų tankis, miškingumas, *Xylella fastidiosa* pernešėjų biologiniai ypatumai, kelių tankis teritorijoje bei galimų apylankų nustatymo galimybės ir t. t.);

19.6. pavesti vienam iš komisijos narių informuoti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos, vadovaujantis tvarkos aprašo 14.6 papunkčiu;

19.7. prireikus, rengti pasiūlymus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, valstybės ir savivaldybių įstaigoms, įmonėms ir organizacijoms bei visuomenei dėl pasirengimo likviduoti *Xylella fastidiosa*;

19.8. pavesti Fitosanitarijos skyriui parengti veiksmų planą *Xylella fastidiosa* plitimui Lietuvos Respublikos teritorijoje sustabdyti, vadovaujantis tvarkos aprašo 18 punktu.

20. Fitosanitarijos skyriaus vedėjas ar jo pavaduotojas, vadovaudamasis 2019 m. rugsėjo 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1715, kuriuo nustatomos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos ir jos sudedamųjų dalių veikimo taisyklės (IMSOC reglamentas) 32 straipsnio 1–4 dalimis, paveda Fitosanitarijos skyriaus specialistui:

20.1. ne vėliau kaip per 8 darbo dienas po oficialaus patvirtinimo dėl augalo (-ų) užkrėtimo *Xylella fastidiosa* parengti ir pateikti pranešimą Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie Lietuvos Respublikos teritorijoje aptiktą *Xylella fastidiosa* pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1715 32 straipsnio 1 ir 2 dalies reikalavimus;

20.2. ne vėliau kaip per 30 dienų po parengto pranešimo pateikimo Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms dėl augalo(-ų) užkrėtimo *Xylella fastidiosa* parengti ir pateikti pranešimą apie nustatytą *Xylella fastidiosa* demarkacinę zoną, naudotas ir numatomas taikyti fitosanitarijos priemonės pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1715 32 straipsnio 3 dalies reikalavimus.

21. Komisija, likviduojant *Xylella fastidiosa*, turi:

21.1. vadovaudamasi įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 7–11 straipsnių reikalavimais, įvertinti situaciją ir ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po oficialaus patvirtinimo dėl augalo (-ų) užkrėtimo *Xylella fastidiosa*, regioniniam skyriui, kurio veiklos aptarnaujamoje teritorijoje nustatyta *Xylella fastidiosa*, raštu nurodyti fitosanitarijos priemonės, kurios turi būti taikomos ir koordinuoti regioninių skyrių veiksmus, taikant nurodytas fitosanitarijos priemonės;

21.2. koordinuoti regioninio skyriaus, kurio veiklos aptarnaujamoje teritorijoje nustatyta *Xylella fastidiosa*, specialistų veiksmus teikiant informaciją profesionaliems veiklos vykdytojams ir

(arba) kitiems asmenims, kurių prižiūrimi augalai gali būti pažeisti *Xylella fastidiosa*, apie ligos aptikimą, galimus padarinius ir fitosanitarijos priemones, kurių reikia imtis;

21.3. identifikuoti įmones, kurios galėtų atlikti augalų, nurodytų Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 7 straipsnio 1 dalyje, naikinimo (kirtimo, smulkinimo, saugaus pervežimo, laikino sandėliavimo, deginimo ar panaudojimo biokurui) darbus artimiausioje užkrėtos zonos teritorijoje;

21.4. informuoti visuomenę apie *Xylella fastidiosa* patvirtinimą, iš to kylančias grėsmes ir pasekmes – rengti ir skelbti informacinius pranešimus Augalininkystės tarnybos interneto svetainėje ir spaudoje, rengti informacinius lankstinukus ir kitaip skelbti informaciją dėl *Xylella fastidiosa* grėsmės Lietuvos Respublikos teritorijoje;

21.5. esant poreikiui organizuoti kelio ženklų, rodančių demarkacinės zonos ribas, pastatymą;

21.6. analizuoti iš regioninių skyrių gautą informaciją apie atliktus tyrimus siekiant nustatyti *Xylella fastidiosa* užkrato kilmę. Tyrimų rezultatus pranešti valstybės narėms, per kurias buvo vežami, įvežti ar iš kurių kilę augalai, susiję su *Xylella fastidiosa* užkratu;

21.7. pateikti Europos Komisijai informaciją apie demarkacinę zoną;

21.8. koordinuoti regioninių skyrių veiksmus vykdant demarkacinės zonos fitosanitarinę stebėseną, atsižvelgiant į Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 10 straipsnio reikalavimus;

21.9. analizuoti gautą informaciją apie fitosanitarinę stebėseną, atliktą demarkacinėje zonoje. Oficialiai patvirtinus *Xylella fastidiosa* buvimą buferinėje zonoje, nedelsiant peržiūrėti ir pakeisti užkrėtos zonos ir buferinės zonos ribas;

21.10. ne rečiau kaip kartą per metus organizuoti mokymus regioninių skyrių, fitosanitarijos postų specialistams, esant poreikiui ar pasikeitus teisės aktų nuostatomis, mokymus organizuoti dažniau;

21.11. esant poreikiui, organizuoti mokymus miškininkams, miškininkystės studentams ir kitiems profesionaliems veiklos vykdytojams ir (arba) kitiems asmenims.

22. Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatyta tvarka, turi teisę bendradarbiauti ir esant poreikiui kreiptis pagalbos į savivaldybę, kurios administracinėse ribose patvirtinamas augalo užkrėtimas *Xylella fastidiosa*, ir kitas valstybines institucijas dėl *Xylella fastidiosa* likvidavimo ir (ar) plitimo suvaldymo.

23. Komisija turi teisę bendradarbiauti su kitų valstybių ir tarptautinių organizacijų institucijomis, atsakingomis už fitosanitarinę priežiūrą, esant poreikiui kreiptis į specialistus ir konsultantus (ekspertus) iš kitų šalių arba organizacijų, kurie pagal savo kompetenciją galėtų padėti komisijai įvertinti fitosanitarinę riziką, spręsti iškylančias problemas, prireikus rengti naujas kontrolės strategijas ir metodus, mokyti specialistus ir patarti jiems dėl fitosanitarijos priemonių taikymo likviduojant *Xylella fastidiosa*.

VII SKYRIUS
REGIONINIO SKYRIAUS SPECIALISTŲ VEIKSMŲ OFICIALIAI PATVIRTINUS
UŽKRĖTIMĄ *Xylella fastidiosa*

24. Regioninio skyriaus vedėjas ar jį pavaduojantis regioninio skyriaus specialistas, gavęs oficialų patvirtinimą dėl augalo(-ų) užkrėtimo *Xylella fastidiosa*, nedelsiant turi:

24.1. bet ne vėliau kaip per 1 darbo dieną po komisijos nurodymo demarkuoti *Xylella fastidiosa* užkrėstą teritoriją, nustatyti demarkacinę zoną pagal komisijos nurodymus;

24.2. pavesti regioninio skyriaus specialistui surinkti informaciją apie demarkacinėje zonoje atsidūrusių sklypų savininkus;

24.3. identifikuoti administracines ribas, kurios patenka į demarkacinę zoną;

24.4. informuoti komisiją apie nustatytą užkrėstą augalą (-us), nurodyti tikslias koordinatas, kur auga užkrėstas (-ti) augalas (-ai);

24.5. pavesti regioninio skyriaus specialistui atlikti tyrimą, siekiant nustatyti *Xylella fastidiosa* užkrato kilmę. Regioninio skyriaus specialisto gautus tyrimo rezultatus pateikti komisijai.

25. Regioninio skyriaus specialistai, likviduojant *Xylella fastidiosa* ir siekiant, kad *Xylella fastidiosa* neišplistų, turi:

25.1. nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, raštu informuoti į demarkacinę zoną patenkančių sklypų savininkus apie nustatytus *Xylella fastidiosa* užkrėstus augalus ir taikytinas fitosanitarijos priemones, gabenimo reikalavimus bei prižiūrėti nurodytų fitosanitarijos priemonių vykdymą;

25.2. nedelsiant informuoti komisiją nustačius naujų *Xylella fastidiosa* užkrėstų augalų;

25.3. periodiškai (ne rečiau kaip kartą per savaitę arba pasikeitus situacijai) ir išsamiai informuoti komisiją apie fitosanitarijos priemonių taikymo rezultatus;

25.4. rinkti informaciją ir apibendrinti duomenis apie atliekamas fitosanitarijos priemones *Xylella fastidiosa* demarkacinėje zonoje, o metų pabaigoje išsamią informaciją pateikti Fitosanitarijos skyriaus vedėjui;

25.5. reguliariai atlikti iš demarkacinės zonos arba iš užkrėstos zonos į buferinę vežamų nurodytųjų augalų fitosanitarinius patikrinimus, vadovaujantis Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 32 straipsnio reikalavimais;

25.6. kontroliuoti, kad nurodytieji augalai iš demarkacinės zonos arba iš užkrėstos zonos į buferinę būtų vežami su augalo pasais ir atitiktų Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 19 arba 20 arba 21 straipsnio sąlygas;

25.7. kontroliuoti, kad nurodytieji augalai, kurie dalį laiko buvo auginti demarkacinėje zonoje, užkrėstose zonose, buferinėse zonose ir iš buferinių zonų į atitinkamas užkrėstas zonas būtų

vežami su augalo pasais ir atitiktų Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 23 straipsnio sąlygas;

25.8. kontroliuoti, kad užkrėstoje zonoje nebūtų sodinami nurodytieji augalai. Išskyrus, kai nurodytieji augalai atitinka reikalavimus, nurodytus Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 18 straipsnyje.

26. Augalininkystės tarnyba, įgyvendindama Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 19 ir 21 straipsnių nuostatas gali išduoti leidimą, skirtą gamybos vietai, jei gamybos vieta atitinka Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 24 straipsnio sąlygas.

27. Nustačius demarkacinę zoną:

27.1. atlikti balandžio–spalio mėnesiais demarkacinėje zonoje kasmetinę augalų šeimininkų fitosanitarinę stebėseną, vadovaujantis Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 10 straipsnio reikalavimais;

27.2. vykdyti fitosanitarinę stebėseną bent ketverius metus. Demarkacinės zonos ribos gali būti panaikintos, jei vykdant kasmetinę fitosanitarinę stebėseną pakartotinių užkrėtimų nenustatyta;

27.3. nusprendus panaikinti demarkacinę zoną, Fitosanitarijos skyrius turi nedelsiant pranešti Europos Komisijai ir valstybės narėms, vadovaujantis Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 6 straipsnio 1 dalimi.

28. Demarkacinė zona, kai jos plotis buvo sumažintas iki ne mažiau kaip 1 km aplink užkrėstą zoną, gali būti panaikinta po 12 mėnesių nuo jos pirminio nustatymo, jei atitinka sąlygas, nustatytas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 6 straipsnio 2 dalyje.

29. Panaikinus nenumatytų atvejų plane 28 punkte nurodomą demarkacinę zoną:

29.1. Fitosanitarijos skyrius turi nedelsiant pranešti Europos Komisijai ir valstybėms narėms, vadovaudamasis Įgyvendinimo reglamento (ES) 2020/1201 6 straipsnio 4 dalimi;

29.2. panaikintoje demarkacinėje zonoje augantys augalai šeimininkai intensyviai tiriami ateinančius dvejus metus.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. *Xylella fastidiosa* prevencijai ir demarkacinės zonos kontrolei reikalinga įranga, priemonės ir medžiagos įsigijamos iš Augalininkystės tarnybos lėšų.

31. Esant poreikiui, dėl *Xylella fastidiosa* likvidavimo Augalininkystės tarnyba gali kreiptis pagalbos į Europos Komisiją.
